

Све судије

1. Циљ ФИВБ је да свако такмичење у свету буде на истом нивоу, даиста слика о одбојци иде у целом свету. То је важно и због публике, и због спонзора! На путу ка том циљу, судије су веома важан сегмент. У том смислу, циљ критике чланова Судијске комисије нису лични напади, негоуниформност суђења према захтевима ФИВБ.
2. Све судијске инструкције са ФИВБ такмичења морају се преносити националним судијама, јер је свака национална федерација са ФИВБ потписала уговор о поштовању Правила игре.
3. Судија је режисер шоуа. У сваком тренутку, он/она мора одавати утисак «газде», који потпуно влада ситуацијом.
4. Преузето из ФИВБ упутства за бич волеј: «Морамо правити шоу, али не против правила игре!»
5. На ФИВБ турнирима треба се придржавати правила да један минут кашњења почетка утакмице вреди 5.000 \$!
6. Вредновање судијског учинка: све судије на ФИВБ такмичењима добијају копије са оценама одмах после утакмице. Чланови Судијске комисије ФИВБ им одмах после утакмице скрећу пажњу на грешке.
7. На заједничким састанцима, када се указује на грешке, не говоре се имена судија.
8. Све што судије раде, треба да буде неусиљено и елегантно!
9. Не показујте никакве емоције од уласка до изласка из сале!
10. Судијске знаке треба показивати ни превише енергично, ни млитаво, и довољно дуго (вежба пред огледалом је и даље најпрепоручљивија).
11. Судије не смеју досуђивати грешке један за другим. Дозвољено је свирати истовремено само у случају ако се ради о две истовремено учињене грешке. У противном, судије збуњују све присутне у сали.
12. Приликом показивања шаком, прсти треба да су састављени (лепше је)!
13. Не терајте играче да после 8. поена у 5. сету иду до основне линије: пауза треба да траје што краће.
14. Не избацујте пиштаљку из уста у ситуацији кад постоји могућност да се нешто догоди.
15. Мајица играча/играчице мора бити увучена у шортс.
16. Погледајте поставе пре почетка утакмице. Ако капитен екипе није у игри, питајте ко ће бити капитен у игри. Довољно је да један играч као нови капитен у игри само једном на утакмици буде јасно идентификован (подизањем руке).
17. Судија на ФИВБ такмичењу мора да говори енглески (чланови комисије разговарају са судијама на заједничким састанцима).
18. Нема руковања са играчима у паузи између 4. и 5. сета – то је недозвољени излив емоција.
19. Чим добијете делегирање за следећу утакмицу, почните да размишљате о екипама: њиховим системима игре, дизајнима, либеро-играчима, нападачима из задње линије... Судија мора бити спреман за сваки систем игре, својом концентрацијом ће избећи збуњеност и исправно реаговати.
20. Покушајте да развијате сопствени систем предвиђања.
21. Ако екипа има 7 играча, а један од њих је либеро, уколико се један играч повреди – либеро га не може заменити (јер се либеро не убраја у «нормалне играче», због тога је и посебно поглавље Правила игре њему посвећено).
22. ФИВБ инсистира да међународне судије морају бити спремне да на утакмицама буду и записничари и линијске судије (Јапанци имају систем: ко није добар линијски судија, не може бити записничар и даље напредовати!)

Линијске судије

23. Линијски судија не показује одмах знак за аут ако је лопта упућена кроз спољни простор, већ чека исход акције (односно тек ако је лопта на нерегуларан враћена у игру).

24. Линијски судија за време надигравања држи заставицу у једној руци са стране, вертикално према доле, низ ногу.
25. Линијски судија показује сваки додир лопте са тереном, не само оне близу његове линије (то помаже концентрацији).
26. Од линијских судија се захтева да знак за блок-аут показује до висине очију, да би могле приликом сваког показивања да размењују поглед са I судијом.
27. Пре утакмице, линијске судије треба упозорити да буду сконцентрисани и да се може догодити да их I судија позове на консултацију око тога да ли је антену додирнуо играч или лопта.

Записничари

28. Не гледајте утакмицу, не разговарајте са околином, јер тиме повећавате могућност грешке, а записник је једини документ са утакмице!
29. Не оклевајте да прекинете утакмицу ако сте сигурни да нешто није у реду!
30. Пре утакмице обавезно пребројте играче на терену (исто важи и за II судију).
31. На ФИВБ такмичењима, записничари се понекад буне зато што први не добијају листић са поставом: мора им се скренути пажња да је обавеза судије да листиће преда најпре жирију.
32. Записничар не сме да жури, него мора да се максимално сконцентрише на свој посао.
33. Знак записничара да замена играча није регуларна је махање испруженом руком лево-десно. У том случају, II судија долази до записничког стола, проверава чињенично стање и доноси коначну одлуку.
34. Записничар мора тачно да препозна којем члану екипе је додељена санкција. Ако није сигуран, мора да пита II судију.

Други судија

35. Ако постоји спикер, II судија треба да провери да ли је записничар дао поставе спикеру.
36. Приликом представљања екипа, треба инсистирати да само шест играча почетне поставе и либеро могу седети на клупи. Остали играчи одлазе у зону за загревање. Екипе не треба кажњавати ако се не понашају тако, али до краја треба инсистирати оваквој процедури.
37. Никада не трчите - то је знак да нисте спремни! Деловаћете убедљивије, као неко ко зна свој посао, ако не правите нагле покрете. Трчање руши ауторитет судије!
38. Одмах по промени страна, II судија треба да затражи листиће са поставама од тренера (препоручује се да се прво замоли тренер екипе која је победила у претходном сету).
39. Ако тренер одуговлачи са предајом листића са поставом, II судија треба звиждуком да скрене пажњу првом.
40. II судија мора свирати крај паузе између сетова.
41. Код замене играча, чим II судија дође до пресека бочне и линије напада, мора да погледа најпре у записничара, да би видео да ли је замена регуларна.
42. II судија треба стално током утакмице да надгледа рад записничара, а нарочито да контролише записник после утакмице. II судија је одговоран за записник!
43. Код замене играча, чим II судија дође до пресека бочне и линије напада, мора да погледа најпре у записничара, да би видео да ли је замена регуларна.
44. У случају вишеструке замене играча, записничари у већини случајева нису спремни и изгледају нервозно. II судија треба то да има у виду и умирујуће делује. Записничар се не сме пожуривати!
45. Изузетна замена мора бити уписана у записник, у рубрици «Примедбе».
46. Нека груди буду паралелне са бочном линијом (једино тако се, крајем ока, може видети сервисни ударац).
47. Не мора се прилазити мрежи да би се показао «пец».
48. II судија не сме да показује знаке у покрету.
49. II судија треба да мења страну у праћењу надигравања тек после пријема сервиса.
50. Не терајте играче ван терена било каквим знаковима руком – ружно је.
51. Не показујте знакове кроз мрежу према супротној страни терена.
52. Ако је велики блок-аут, нема потребе да II судија показује «помоћни знак» за блок-аут, него само да покаже нормалан знак после I судије.

53. «Помоћни знак» II судија показује у висини груди, никако испод стомака – ружно је и непристојно.
54. Ако I судија није видео да је лопта пала или ударила неки предмет, II судија треба да свира грешку.
55. Ако II судија није сигуран да је записничар исправно администрирао вишеструку замену, треба да оде до записничара и провери.
- 56. Ако је тренер показао знак за замену играча, II судија мора да свира замену, без обзира да ли је играч/ица спреман/на или не.**
57. Ако се тражи вишеструка замена, а испостави се да је нека од замена нерегуларна, та и свака следећа замена се поништавају и екипи додељује одуговлачење.
58. Технички тајм-аут (ТТО) није надигравање!
59. Ако је замена либера била погрешна и сигнализирана са записничког стола, II судија мора да приђе записничком столу и преконтролише грешку (без обзира на чињеницу да он/она није задужен/а за контролу замене либера).
60. II судија не показује никакав знак са ТТО.
61. Очекујте захтеве за замену играча или тајм аут од стране тренера или капитена у игри.
62. опомена играчима да не улазе у терен пре времена, треба да је одмерена, дискретна.
63. Није свако надигравање надигравање после којег се либеро може мењати! Нпр: ако лопта уђе у терен, претходне акције после сервисног ударца не могу се сматрати надигравањем, јер до прекида надигравања није дошло због грешке чланова екипа. После таквог надигравања, либеро се не може мењати.
64. Ако се либеро налази у позицији 4 када када његова екипа сервира, I судија даје знак за сервис и досуђује погрешну позицију.
65. Ако се лопта враћа са супротне стране терена кроз простор за прелазак лопте, а пре тога је упућена кроз спољни простор, грешка се свира чим лопта пређе вертикалну раван бочне линије терена, јер слободна зона почиње бочном линијом терена, а завршава се клупом за играче.
66. Прво седиште на клупи мора да буде слободно за првог тренера екипе.
67. Слободна зона мора да буде слободна од кутија, флаша, пешкира и осталих предмета који нису предвиђени Правилиома игре.

Први судија

68. Положај тела: I судија треба да стоји усправно, и равни мреже. Дозвољена су тек мала одступања (врло ограничени покрети горе-доле и лево-десно). Овај захтев Судијске комисије ФИВБ важи годинама, на основу чињенице да непомично око боље види од ока у покрету.
69. Звиждук за сервис и судијски знак треба да буду истовремени (зато што се 8 секунди броји од момента звиждука, а ако је у сали велика бука – сервер може да буде оштећен због тога што је знак каснио за звиждуком).
70. Не треба журити са показивањем знака ко ће следећи сервирати: мора се претходно погледати II и линијски судија!
71. Не климајте главом у знак одобравања или негирања – ружно је.
72. Приликом показивања знака за екипу која ће следећа сервирати, поглед треба да остане према мрежи.
73. I судија контролише и досуђује погрешан напад играча задње линије, а II судија контролише и досуђује блок играча задње линије (као што пише у Правилима игре!)
74. Ако I судија поништи одлуку линијског судије, мора јасно да нагласи исправност своје одлуке (то обично има позитиван утицај до краја утакмице), а линијски судија не сме да инсистира на својој одлуци.
75. Инсистира се на прописаном редоследу показивања судијских знакова I и II судије.
76. Ако I судија прихвати одлуку II или линијског судије, онда је то и његова/њена одлука и не сме показивати према II/линијском судији, указујући да је II/линијски судија тај који је, у ствари, прави доносилац одлуке (то је крајње ружно и неколегијално).
77. У случају конфузије око схватања одлуке, I судија може да позове II судију, како би објаснио своју одлуку. Исти је поступак и у случају да I судија после надигравања примети да било шта није у реду.

78. У поновљеном случају касне замене либера, али пре сервисног ударца, после надигравања досуђује се одуговлачење.
79. Ако I судија треба да опомене због касне замене либера (али пре сервисног ударца), јасније ће бити ако се то каже играчу који је закаснио, него капитену у игри.
80. Ако сервирана лопта прође испод мреже, судијски знак је исти као да је лопта ударила у мрежу (јер то је знак чије је значење да лопта није прешла преко мреже).
81. Ако играчи протестују, треба их, у зависности од интензитета протеста одмах опомињати или санкционисати.
82. Поступак доделе санкција мора се стриктно спроводити, да би свима било јасно о чему се ради. Додела санкције у одбојци не сме да буде тајна! Сви то морају јасно да виде, а II судија треба да јасно преузме одговорност за своју одлуку. Не будите у тим ситуацијама плашљиви дечаци и девојчице, него ауторитети – за то сте плаћени!
83. Ако тренер превише протестује, стиче се утисак да он води утакмицу, а не I судија!
84. Члан екипе који није у терену, мора да подигне руку само код доделе санкције, али не и када добија усмену опомену.
- 85. Усмена опомена је лична санкција. I судија ће проценити, у зависности од ситуације, да ли ће и колико чланова екипе опоменути усмено, или ће применити санкције (др Холваи: «Ми верујемо да су међународне судије интелигентни људи»).**
86. Не будите престроги код процењивања чистоће првог контакта, нарочито после блока.
87. Лопта може бити «прљава» и у блоку и код «кувања».
88. Не досуђујте повреду правила 8 секунди за сервис први пут на утакмици тек у 5. сету!
89. Ако је играч приликом првог одигравања у тешком положају, будите мање строги код процене чистоће одигравања.

Дејан Јовановић,
међународни судија